

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 575/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 23/2014 z 8. júla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 23/2014 z 8. júla 2014 (ďalej len „namietané uznesenie“).

Najvyšší súd namietaným uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Ntok 1/2014 z 10. apríla 2014, ktorým krajský súd zamietol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania. Z obsahu sťažnosti podanej ústavnému súdu a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 T 6/04 z 30. augusta 2006 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 112/2006 zo 7. marca 2007 uznaný za vinného z trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby, a to ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 ods. 1 a § 215 ods. 1 písm. a) zákona č. 141/1960 Zb. Trestný zákon v znení účinnom do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol uložený výnimočný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov podľa § 215 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 43 ods. 1 Trestného zákona.

Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v jeho prípade nemal byť pri určovaní výmery trestu krajským súdom v pôvodnom konaní § 43 ods. 1 Trestného zákona aplikovaný, keďže jedno z jeho predošlých odsúdení, na ktoré krajský súd pri určovaní trestu prihliadal, bolo pre pokus trestného čin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákon, pričom trestný zákon účinný do 1. januára 2006 umožňoval prihliadať iba na trestné činy dokonané. V použití ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona pri určovaní trestu vidí sťažovateľ úmysel konajúceho sudcu, voči ktorému už v priebehu pôvodného trestného konania opakovane podával námietky predpojatosti, ktorým však nebolo vyhovené.

Najvyšší súd sa v namietanom uznesení tvrdeniami sťažovateľa dostatočne nezaoberal, *„lebo chráni rozsudok 2 T 6/04 pochádzajúci z nespravodlivého konania v rozpore s čl. 6 ods. 1 Dohovoru“*.

Sťažovateľ poukázal aj na skutočnosť, že z rovnakých dôvodov vo veci už v minulosti podal na najvyššom súde aj dovolanie, ktoré však bolo odmietnuté, pretože ho nepodal prostredníctvom obhajcu.

Svoju sťažnosť doplnil sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 12. januára 2015, v ktorom podrobne popísal sporné otázky vedenia dokazovania v pôvodnom trestnom konaní na krajskom súde.

V poradí tretím doplnením sťažnosti bolo podanie sťažovateľa doručené ústavnému súdu 13. apríla 2015, v ktorom sťažovateľ opäť a podrobne popísal priebeh prípravného konania, ako aj konania na krajskom súde v jeho pôvodnej trestnej veci vedenej pod sp. zn. 2 T 6/04 a poukázal na porušenie viacerých svojich základných práv v priebehu tohto konania, osobitne porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V závere tohto podania sťažovateľ vyšpecifikoval petit svojej sťažnosti, pričom navrhol zrušiť namietané uznesenie ústavného súdu, priznať mu náhradu trov konania, ako aj „zadosťučinenie – odškodné v sume 100.000 eur“ a požiadal tiež o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých

prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 23/2014 z 8. júla 2014, ktorým najvyšší súd zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2 Ntok 1/2014 z 10. apríla 2014, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na povolenie obnovy konania. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jeho tvrdením o nesprávnej aplikácii ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona upravujúceho zásadu „trikrát a dosť“ v pôvodnom konaní, pričom tento fakt považuje za novú skutočnosť odôvodňujúcu povolenie obnovy konania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ požiadal o ustanovenie advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Vzhľadom na to, že jednou z podmienok pre ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom je, že nejde o zjavne bezúspešné uplatňovanie ochrany základných práv (IV. ÚS 140/07), ústavný súd preto v prvom rade preskúmal opodstatnenosť námietok sťažovateľa.

Ústavný súd preskúmal namietané uznesenie najvyššieho súdu, v ktorého odôvodnení sa okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd v nadväznosti na svoje skoršie rozhodnutie z 26. októbra 2010, sp. zn. 2 Tost 28/2010, ktorým zamietol sťažnosť odsúdeného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júla 2010, sp. zn. 5 Ntok 1/2010 opätovne zdôrazňuje, že obnova konania ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži na revíziu právoplatných nezákonností pôvodného rozhodnutia, ale jej účelom je napraviť nedostatky v skutkových zisteniach niektorých právoplatných rozhodnutí v prípadoch, keď príčiny zistených nedostatkov vyšli najavo až po právoplatnosti pôvodného rozhodnutia.

Terajší návrh odsúdeného [REDAKOVANÉ] na povolenie obnovy konania nevychádza zo žiadnych nových skutočností alebo dôkazov, ale výlučne poukazuje na nezákonný postup pri rozhodovaní o treste v tom, že nemalo byť u neho použité ustanovenie § 43 ods. 1 Tr. zák. a teda mu bol nezákonne uložený trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov.

V tomto smere nejde o novú skutočnosť ale o výhradu alebo námietku právnej povahy, subsumovateľnú pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a preskúmateľnú len v dovolacom konaní, čo tiež najvyšší súd výslovne uviedol vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí. To rovnako platí aj vo vzťahu k námietke, že v pôvodnom konaní bol činný sudca, ktorý z dôvodu zaujatosti mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Naopak, dôvodom obnovy konania podľa § 394 ods. 5 Tr. por. by bolo zistenie, že sudca v pôvodnom konaní porušením povinností spáchal trestný čin. Také zistenie sa však musí opierať o právoplatný rozsudok a nie len o tvrdenie, v danom prípade odsúdeného [REDAKOVANÉ].“

V súvislosti s citovaným ústavným súdom považuje za potrebné v prvom rade poukázať na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

Vychádzajúc z uvedených právnych východísk ústavný súd zdôrazňuje, že na posúdenie splnenia dôvodnosti návrhu na povolenie obnovy konania podľa § 393 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sú zásadne príslušné všeobecné súdy. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť

právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom (v preskúmvanej veci najvyšším súdom) by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Podľa ústavného súdu však posúdenie dôvodnosti návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy pôvodného konania v jeho trestnej veci najvyšším súdom – osobitne jeho závery – takéto nedostatky nevykazujú.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd jasne a zrozumiteľne uviedol, prečo v prípade sťažovateľa nie sú splnené dôvody na povolenie obnovy konania podľa § 393 a nasl. Trestného poriadku. Najvyšší súd vychádzajúci z ústavne konformnej interpretácie označených ustanovení Trestného poriadku v napadnutom uznesení skonštatoval nedostatok nových skutočností a nových dôkazov, ktoré by či už samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi mohli odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu, a poukázal tiež na možnosti uplatnenia iných mimoriadnych opravných prostriedkov zo strany sťažovateľa. Právny záver o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania bol podľa názoru ústavného súdu založený na ústavne akceptovateľnom výklade relevantnej právnej úpravy. Podľa názoru ústavného súdu právny výklad najvyššieho súdu nedostatky v podobe arbitrárnosti či svojvôle nevykazuje. Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľa neodôvodňujú prijatie jeho sťažnosti na ďalšie konanie, a preto nie sú splnené podmienky na ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku nezaoberal sa už ústavný súd ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľom v petite sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí, návrh na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015